

Apare de trei ori în septemana: mercuri-a
vineri-a și duminică; în septemanele cu
serbatori înse numai de două ori.

Pretiuul pentru monarchia:

pe unu anu . . . 30 fl. — cr. v. a;

„ diumetate de anu 5 „ — „ „

„ unu patrariu . . . 2 „ 50 „ „

Pentru Romania și strainetate:

pe anu . . . . . 30 franci;

„ diumetate de anu . . . 15 „

ALBINA

Tramunierotiani se facu la și prin dâi
corespundenți ai nostri, la tote postele, și
de a dreptulu la Redactiune, Stationsgasse
Nr. 1, unde sunt a se adresă tote câte
privescu joi'o. Cele nefrancate nu se pri-
mescu, ele anonime nu se publica.

Pentru ancie și alie comunicatiuni de
caracteru privat, se respunde câte 6 cr. de
linia; repetiile se facu cu pretiu scadintu.
Tassa cravide de 30 cr. v. a. pentu
odatu, se anticipa.

Cu anima petrunsa de dorere, cu o lacrima sincera in ochi, o herima de intinu amicu, de frate devotatu, de fiuu in eternu
deobligatu, aducu la conosciint'a publica urmatoriulu anciu, ce alalta-ieri primii din Bucuresci:

„Parintele

GENADIE POPESCU.

professoru la Seminariulu centrale din Bucuresci, in etata de 68 ani, a reposatu in 27 Ianuariu.
Immortentarea Mercuri in 28 Ianuariu. Cortegiulu va pleca la ora 2 d. a. din strad'a „Radu-Voda“
la cimetiriulu „Sierbanu-Voda.“ Crestiniisunt invitati a-lu petrece la momentu!”

Acesta insciintiare simpla, modesta, caracterisedia pre omulu. Modelu de crestinu si de preotu calugheru, apostolu, invetiatoriu, martiru pentru dreptate, cum a trebuiu se fie calugherii, apostolii seu invetiatorii, si martirii cei adeverati din vechime, de atunci, candu credint'a infloia si fruptele ei, virtutile, cuceriau si indulcian animele poporulu nesticat, — **Genadie Popescu** a fost unulu dintre mii seu chiar dintre millione, carele in tota viet'a sa n'a conosciutu de catu — studiu, munca, stradania, n'a cautatu de catu ocaziune d'a sacrifică si d'a se sacrifică pentru umanitate, pentru lumina si pentru adeveru, si acesta for'a asteptă vr'o reconosciint'a si a ambla candu-va dupa vr'o marire, dupa vr' unu folosu pentru sine!

Nascutu in **Murani**, Banatulu temesianu, (langa Hodoniu, locul nascerei mele,) fiuu de preotu, dupa ce a **absolvitu drepturile in Pesta** si teologia in Aradu, densulu s' dedicatu preotiei celibe, a trecut prin tote treptele pen'la protosincelu, a fost siepte ani professoru de teologia in Aradu, anu 1842 — 1844 si alu meu professoru, invetiatoriu de buna sēma — nevitabile tuturoru invetiaceiloru sei! — apoi notariu la Consistoriu; la 1849 administratōre Manastirei **Hodosiu**, la 1850/1 reprezentante alu diecesei aradane in conferintiele episcopesci, tiente atunci sub presiendint'a patriarcululu **Raiacici** in Viena; de aci in colia, pentru votulu seu, in celu mai resolutu si potericu modu aperatoriu alu autonomiei bisericee romane, — reu persecutatu si maltratatu de ierarhia serbesca, pana ce la 1853, comunitatea romana-grēca din Pesta lu-chiamă de preotu, de unde la 1855, prin Marele Domnu alu Moldaviei, nevitatulu **Gregorie Ghica**, fū chiamatu de rectore la nou infintiatulu seminaru din Manastirea „**Neamtulu**“, de aci, dupa impreunarea Principatelor romane, trecu la Seminariulu centrale din Bucuresci, unde in mai multe ronduri, in contra voiei sale, mai multi ani trebui se porțe oficiulu de Rectore, pe langa catedr'a limbei si stilisticee clasice latine. Elu avea rangulu de archimandritu si Ministeriulu lu-titulă astfelu, dar nici candu densulu cruce seu altu ornamentu n'a pusu pe peptulu seu. — Pré demnulu acestu barbatu, inea de pre timpulu inchisorii sale intr'o Manastire serbesca din Sirmia, unde intrēga iern'a anulu 1852/3 a petrecat'o intr'o localitate umeda si ne'ncaldita, si-a contrasu o tusa cumplita, care a tinentu pona i-a spartu peptulu, pon' la **mōrte!** Cu elu brav'a acesta familia de **Popesci** s'a stinsu; prin mōrtea lui cultur'a nationale si bisericesca a perdutu una columna solida; ēr mie mi perē unulu dintre cele mai firme si secure radime morali in vietia.

In eternu amentirea lui!

V. Babesiu.

Budapesta, in 4/16 fauru 1876.

In aceeași di de 31 ianuariu n. candu reprezentantele Austro-Ungariei predede Marelu Veziru in Constantinopole „**Not'a d-lui Andrassy**“ pentru reforme, ostirile turce trecu pe furisii din Bosnia pe teritoriulu Croatiei, atacara si jăfuiră si apoi arsera satulu **Dobretiu** si masacrara femei si copii in modulu celu mai crudu, fora ca se-se vrē află armata austro-unguresca indemana, carea se-le respinga si se resbune violarea teritoriulu si cumplit'a barbaria comisa de ele.

Dar nu pentru prim'a ora s'a constatat astfelu de barbaria din partea ostiriloru turce de la fruntarta; chiar si noi am mai amentitu de atari, anume de participarea bastimenteloru turce din portulu austriacu alu Klekului, prin tunurile loru, la luptele de pre malu, intre insurgenti si turci. Tote aceste aprige violari, de teritoriu si de dreptu, au remasu **neresbunate**

pona acū, si asiā lectorii Albinei nu se voru mirā, deca li reportāmu, că foile slave si altele opositionali critica agerū si nu fora dreptu pre Austria pentru acēsta nepasare de vedi'a sa si de supusii sei! Acele foi striga in gur'a mare, că „**nu este acaia potere de alu treilea rangū in Europa, carea ar suferi astfelu de afrunturi si violari din partea unei stervine ce stā se crepe, si in svercolirile sale desvolta atāta cutesare ōrba!**“

Ei, dar ce se face biēt'a Austria a d-lui **Andrassy**, candu ea tiene, că **perirea Turciei este periclu de mōrte pentru ea?**!

Candū ea diu'a-nōptea si-bate capulu si luca a ingagiā lumea diplomateca spre a salvā cu orice pretiu pre Turcia si a o intari in poterea ei, in spinarea betiloru crestini ce de secli astēpta mantuirea de sub jugulu ei si astadi vedindu' o scapatata, se incerca a senturā din gutu-si acelu jugu seculare, fora inasa ea poterile crestine, anume guverniale

Regelū apostolicu, nu se-i ajute, dar măcar se li ierte, se li lase libera voia, d'a se emancipā!

Astfelu se schimbă ōmenii, popōrale, Domnitorii; — acestea sunt inspiratiunile afurisitulu egoismu domnescu!

* * *

Din Constantinopole tote seirile suna, că Divanulu Sultanulu s'a acomodatu **dorintelorū celoru trei Imperatie de la nordu**, primindu propunerile de reforme, si că Sultanulu printr'o noua **Irada**, adeca sēma de Manifestu cātra popōrale sale, va face conosenta firm'a sa vointia d'a dā tuturoru drepturi civili si confesionali asemeni si d'a li imbunetati starea materiale.

Poteriloru mari Sultanulu se fie notificatu, că firesce primesce tote propunerile lorū, dar in privint'a pretensiunei, ca **dōrile directe din Bosnia si Herzegovina se se intrabuintiedie pentru imbunetati publice in acele**

provincie, — în această privință, la aplicare, să se facă ceva schimbare!

Adeca, vedeți, deja nalt'a Porta începe a o cărnă. Maue-poimane va cărnă-o și în alte puncturi și în fine de toate reformele dlui *Andrássy* și de toate promisiunile Sultanului nu se va alege nemic'a!

De aceea nici nu ne mirăm, că dintre cei patiti nime nu dă cătu de pucinu credientu acestoru promisiuni, și că *Serbia* dia-nópte se prepara pentru resbelu, în carele ar fi decisa a intră o data cu primaver'a.

Dar multu necasu face domniloru nostri *Serbia*.

Am amintitu, sunt déjà 8 dile, că Ministeriulu *Kalievici* si-a dat demisiunea; acum se suna, că nime dintre conservativi nu primesce a formá cabinetu nou, ci opiniunea publica pretinde chiamarea lui *Risticiu*, carele este pentru resbelu! Facia de aceste faime, organele d-lui *Tizza*, cu pomaulu redicatu și tremurande de mană amenintia pre *Serbia*, și oficiósele din cóci și din colo de Laita pretindu seriosu, ca în data ce *Serbia* ar aretá măcar semne d'a semiscá în contra Turcei, armatele austro-magiare să tréca peste Dunare și să remana în *Serbia*, pona candu se voru asiedia spiretele în Oriente! Adeca — în veci!! Ce e dreptu aceste voci dau cu socotéla, că pe sub pamentu lucra *Russia* în Belgradu; dar ce li pasa loru de *Russia*?! — Si asiá situatiunea nemicu nu se pôte dice mai pucinu, de cătu liniscita și liniscitória. —

Cumca intr'a-leveru astfelu stau lucrurile în Oriente. ni servece de dovéda și discursulu de Tronu alu Reginei Marei Britanii, cu carele Maiestatea Ei, asta data — dupa multi-multi ani — ér aflá cu cale a deschide în persóna sesiunea de estu timpu a parlamentulu. Acestu cuventu de Tronu desclinitu se ocupa de Cestiunea Orientelii, și anume de dóue momente gravi în aceea, de rescol'a crestiniilor și de canalulu Suezului, resp. de cumperatur'a actiuniloru Khe livului prin guvernulu Angliei. La aceste puncte ministrii dederu desluciri în Cas'a Comuniloru și a Lordiloru, cari toate mergu intr'acolo, că crisa în Oriente nu se pôte impedece, că fórtiele morali și materiali ale Turcei au scapatatu încátu ea abia se mai pôte sustiené și că prin urmare Anglia — desi n'a potutu impedece intrenvirea poteriloru nordice, dar nici n'a potutu luá asupra-si respundere pentru vr'o reusita, — a trebuitu a se ingradí în reserva și a-si asecurá interesele, dominatiunea în marea mediterena și calea deschisa spre posesiunile ei în India orientale. —

În fine strabatura la noi și vocile foiloru russe asupra Notei lui *Andrássy*, și acestea chiar tienu această intrenvire de unu lucru de nemic'a. dela care nu se pôte asteptá nici unu bine, și pre care crestinií, și cei rescolati și cei nerescolati inca, nu voru pune nici unu temeiu. Si aceste voci par' a fi spusu adevéru, căci tocmai se latiescu fame, că duoi plenipotentiatii ai guvernulu turcu, pornindu din Mostar. ar fi facutu toate încercările d'a induplece pre capii rescolei din Herzegovina să depuna armele și să se incredia omentei și gratiei Sultanului și promisiuniloru facute cătra poterile mari, dar respunsulu să fie fost, că o data cu capulu nu se incredu și nu vor depune armele, ci în casu de nevoia absoluta mai bine vor emigrá în lume, parasindu-si patri'a!

Astfelu ni se presenta astadi situatiunea

În *Madrid*, capital'a Spanciei, ieri în 15 Regele *Alfonso* deschise adunarea Corteselor, dandu séma despre starea tierii și relatiunile esterne, apostrofandu mai vertosu calamitatea financiaria, a carei delaturare o astépta dela inuadusirea rebeliunei Carlisle, pentru a carei finale essecutare și promise, în data a parasi capital'a si a alergá pre campulu de lupta. —

Banc'a nationale magiara.

Inca dela 1867, ba am poté dice dela 1861, dar mi vertosu de 3—4 ani, decandu domnií nostri de la potere incepura a se sentí reu și ase innecá în calamitatea finantiale si ei si tie'a, — firesce nevrendu ei o data cu capulu a reconósee, că reulu este produsu de netrebici'a loru, de escesele și peccatele și foradebgile loru, — aflara și intonara, și meru canta not'a, că tota vin'a este la Banc'a nationale din Viena, resp. în lips'a de una Banca nationale magiara propria, de carea ei, domnií, să dispuna liberu!

Firesce, publiculu celu mare magiaru și magiaronu, — nprecependu o litera din intréga caus'a séu afacerea acest'a, și audiendu din foile domniloru, că o Banca nationale unгурéscá ar scapá de toate nevoile finantiari pre guvernulu, poporulu, tier'a intréga, descriendu-se astfelu Banc'a ca o panacéa secura în contra tuturoru relelor publice și private. — firesce că striga si elu ca si domnií si astfelu strigatulu a devenitu generale: „Banca, Banca, Banca!“

Adeca domnií nostri și uneltele loru asiá si-intipuescu lucrulu, că avendu ei odata o Banca nationale, carea să tiparésca la „bancnote magiare“, apoi n'ar mai trebui decátu a intinde man'a și a scóte cătu mai multe bancnote magiare, pentru cari tota lumea straina și a dá aurulu și marfele și cuponerele la imprumuturile nóstre publice — cu bucuria.

Seraca lume! Ce sinamagire. D'apoi că spunendu noi pre scurtu și simplu adevéru: fie-care bancnota este o oblegatiune comuna, pre carea de buna voia numai asiá o primesce cine-va, déca celu ce a subscris'o și o dá, ori candu i se va cere, va fi gat'a a o rescupera cu valóre reale, carea astadi se afla mai vertosu în auru. Si éta, aci este defeptulu, este reulu, că adeca: n'avemu valóre reale în tiéra, n'avemu auru, si fiindu că n'avemu atare, n'avemu nici credetu!

D'apoi că, de vr'o duoi-trei ani incóci, Banc'a nationale din Viena ne imbia cu câte bancnote vom vrè, numai să le acoperimu cu securanti'a necesaria în valóre reale: dar noi ne-avendu atare, nu potemu profitá de ofertele Banței!

Dar domnií par' că credu, cumca Banc'a din Viena pune conditiuni pré grele, tocmai în privinția acoperirii reali a creditulu. Apoi éta, chiar aci se manifesta periclulu, cu carele din capulu locului ne amenintia o Banca nationale magiara. Domnií magiari de candu sunt, au fost — mai în toate privințiile, dar desclinitu în punctulu baniloru și specialmente a baniloru publici — fórté usiurei și escesivi; au nu chiverniséla loru de 8 ani a averii publice ruiná tier'a dóra pentru totu de un'a! Si apoi chiar modulu, cum si-intipuescu și descriu, si vor să infintiedie și administre ei o Banca nationale propria, inspira nu numai cele mai

juste bannele, dar chiar ne-increderi și temeri!

Ei, domnií magiari, credu buna óra, că tier'a nóstra, — desi de 8 ani a seracitu, dupa cum demustra ailoru proprii barbati de specialitate, cu una milliarda și diu metate, cum n'a mai fost seraca de candu au jafuit'o tatarii! — totusi ea iusasi prin subscriptiuni de buna voia ar fi în stare a oferí fondulu necesariu de garantia reale, valori de vr'o 50—100 de milliöne florini; și acést'a este o presupunere tocmai nebuna, într'o tiéra cu peste 70 milliöne restantie de dári, tasse si arindi publice, și unde dóra cea mai mare parte a contributiuniloru nu se pôte incassá, decátu cu essecutiuni crude, mai multu din capitalu, ruinandu-lu acest'a, de cătu din venite, cum ar fi cu cale!

Dar în fine, foile guvernulu „liberale“ de astadi mergu și mai de parte, — cea-ce este inca o data amaru caracteristicu pentru natur'a liberalismulu modernu, — mergu, ca d. e. „Ellenör“ de ieri, marti, pana a propune mesure silnice din partea guvernulu și a legelatiunei, pentru compunerea fondulu de garantia!

„Ellenör“ scrie verbalmente:

„Er déca prin concurentia de buna voia n'ar succede creiarea fondulu de garantia pentru Banc'a nationale magiara, apoi Die'ta și guvernulu aplico mesure silnice . . . Déca la 1854, sub absolutismu, partile unгурesci ale Monarchiei au potutu contribui la imprumutulu nationale—de mare sila bucurosu—sun'a de 123 milliöne și 600 de mii de florini, las' să fie constrinse, a contribui la fondulu Banței măcar o atrei-a parte . . . Ast'a n'ar fi nici o scadere, ci ar fi numai constringerea, ca banii, capitalele, ce jacu în cassele de pastrare cu camente nice, să se depuna de temeiu Banței — cu dobanda mai buna.“ —

Ati auditu, ómenii buni din lume și din tiéra, pana la căta nebunía mergu acesti domni orbiti de patima!

Ei credu, că déca la 1854/5 au fost bani multi-multi în tiéra, apoi si astadi, dupa economi'a loru cea netreb-nica, totu ar mai fi destui!

Ei credu, că déca absolutismulu lui Bach, celu atátu de multu cărtitu și condamnatu chiar de ei, dupa natur'a sa absolutistica a potutu „silí poporulu“, să-si dèe „de buna voia“ silítu o parte a „averii reali“ ca „imprumutu statulu“, intru a cărui economía avea, potea să aiba ceva incredere: — acuma guvernulu magiaru „liberale constitutionale“ ar poté silí și de a dreptulu, fora de voi'a sa pre poporu, a dá si de unde n'are, unui guvernulu ce în timpu de 8 ani s'a aretatu nespusu de reu economu, séu unei companie de domni chiar fora de nici unu credetu!

Vorbescu de capitale de prin cassele de economii séu de pastrare: dar óre nu sciuei, că în acele casse sunt pré pucine capitale, și apoi sunt bieti banisiori de pre una dia pre o alt'a, mai totu numai astfelu de bani, ce pururia trebuie să fie mobili séu disponibili, chiar pentru necesitatea absoluta a traficulu séu comerciulu de toate dilele, pu-

blicu si privatu, — bani, cari alta data se tieneau a casa, in lada. gata, pre cari in sa astadi seracia cea mare nu ii pasa se remana nici pe 8 dile nefruntiferi; acestea evidentminte se vedu din aretarile bancelorou seu casselorou, din cari ne convingemu pre fie care anu, ca in care messura s'au inlocatu atari bani, pre acelasi timpu mai totu in aceea s'au si scosu!

Seu dora domnii magiari, in desperatiunea lorou patimasia, vor se marga pana a confiscá si acei pre pucini bani, acele pre pucine valori din tiéra, ce au mai remasu disponibili?!

Vai si ér vai! Vai de tier'a si de poporale date pre man'a nebunilorou!

Si se sciti, ca deca cei de preste Laita se voru invoí, a mai concede, seu indirectminte a inlesni domnilorou nostri de la potere si acésta nebunía: apoi este numai, ca prin acésta se deé patriei nóstre cea din urma lovitura de mórte economica-finantiale

De aceea noi, in momentu, precátu timpu referintiele economice-finantiale si politice-nationale in patri'a nóstra nu se vor indreptá, tienemu atientia de domni Banca nationale magiara de o noua calamitate publica. si acésta nu numai atunci, candu se luca de o Banca nationale propria eschisiva a domnilorou, ci chiar si deca ar fi, precum guvernulu dlui Tisza ambla a combiná, ca Banc'a din Viena, a nemtilorou, se si puna o parte a sa, ca Banca de sine, la dispozițiunea domnilorou nostri in Budapesta. Nici astfelu de institutu, precátu elu este datu influintiei directe a pasiunilorou domnilorou nostri, nu póte avé alte urmári, decátu ruinatorie pentru tiéra.

Si fiindu ca in acésta cestiune suntemu atátu de resoluti si respicati in contra planurilorou si tendintiei domnilorou nostri, si aducemu de pedeca nu numai lips'a de valóre si de creditu, nici nu numai calamitatea valutei neregulate si astadi chiar neregulabili, ci inca mai multu desfreulu patimei domnilorou nostri, pentru ca cine-va se nu ni insinue ca este din dusmania seu reutate: amintimu simplu, precum pre bine si vor aduce a minte stimabilii cetitori ai Albinei, ca in cea-lalta cestiune mare, ce astadi preocupa si inferbenta spiritele domnilorou nostri, in cestiunea vamale si comerciale cu Austria, dejá la rondulu nostru am apretiuítu din tóte anim'a pretensiunile domnilorou, dechiarandu-le de indreptatite, fie in directiunea si form'a de recompense din partea Cislaitaniei, seu de teritoriu vamale propriu, cu absolutulu dreptu de tarifa.

Nu avemu reutate in anima, ci avemu temeri grele, inspirate de amórea cátra patria si cátra popóra, si de amarele esperiintia de pana acuma din partea domnilorou —

Meritele lui Deák in resumatu.

Astadi, candu domnii magiari, cu poteri unite, redicara glori'a li *Deák* pan' la cea mai nalta culme, pre carea ochiulu mintei si agerimea intipuirei lorou optura descoperi in vietia publica, multu n place si aflámu forte instructivu lucrú, ca unii intr'adeveru seriosi si solidi, din turm'a domnilorou, se pusera a resuma in puntele prinipali adeveratele momente ale meritelorou necontestabili de nime ale marelui barbatu.

„*Kelet Népe*,” oganulu opositiunei din drépt'a, adeca a partite lui *Sennyey*, este care in nrulu seu de sambati 12 fauru nu da acestu pre demnu resumatu. Se-i urmarimu cursulu ideielorou.

A fost timpi, canu chiar si cei mai patrioti desperasera de vietia nationale, de posibilitatea d'a mai recuceigá constitutiunea si domnia magiara in tiéra, candu dejá mai toti incepusera a crede, á mai bine va fi, a asteptá cu resemnatiune vescedirea neimpedecabile a vietii nationale: *acel'a care nici pre atunci n'a desperatu, carele si pre atunci a scutu sustiené credint'a in poterea de vietia, in tenacitatea, in dreptulu natiunii magiare, acel'a a fost intieptulu intieptilorou. Fran-ciscu Deák!*

(Cine nu scia, ca intr'adeveru asiá a fost dela 1849 pan' la 1860?)

Apoi a venitu o epoca, candu grandiosele cladiri ale betranei Europe au inceputu a se sgudu, candu poporale, chiar si cele de seclii apesate, au inceputu a se misca, ér organismii statelorou a se clatiná; atunci fililorou celorou infocati ai natiunei magiare a inceputu a li ferbe sangele in vene si s'a pornitu unu curente, carele mergea de a dreptulu: *a luá prin arma si fortia, cea-ce s'a rapitu natiunei prin arma si fortia si prin gresielele nóstre*. Pana si dintre omenii cei intiepti multi erau pre acésta cale; dar s'a replicatu celu mai intieptu intre intiepti si o voce resoluta a opritu strigandu: *nu mai de parte, cáci acésta cale duce la prepaste!* — A fost vocea lui *Fr. Deák*.

In fine a urmatu momentulu, candu monarhelu a priceputu admonitiunile instortei si a intinsu man'a, spre impacatiune, natiunei multu probate; si érasí multi dintre patrioti au statu in ne'ncredere si nedumerire: *dar celu mai intieptu intre intiepti, Fr. Deák, cu resolutiune si multiamire a apucatu drépt'a intinsa a monarhelui!*

Éta in trei cuvinte adeverate se cuprinde colosalulu meritu alu lui *Deák*, pentru domnii dela potere: *N'a desperatu; — a panditu oca-siunea, si — sosindu ea, a apucat'o cu ambele mani*, redicandu astfelu pre domni la potere. Seu cum se sprime „*K. Népe*“: „*a restituitu pe natiune Regelui, si pre Rege natiunei.*“

Ce va se dicea acésta? — noi am splicatu de o suta de ori, ér faptele ni-a dovedit'o d'o miza de ori!

Ce facura domnii de 8 ani cu poterea? — cine nu scie, cine n'o sente amaru! —

Deca foile magiare constata, ca de la primulu Rege *Stefanu*, — carele prin crestinare, folosindu-se si de *Visantiu* si de *Roma*, intemeia stepanirea magiara in Europa, — pana in diu'a de astadi nu se mai afla nume de intieptiunea lui *Deák*, de glori'a lui prin intieptiune: apoi noi inca credemu a poté constata, ca nici abusuri de potere spre ruinaa tierii si compromiterea magiarimeí nainteá lumii, ca cele de 8 ani incóci ale domnilorou magiari, inca nu se mai afla in istoria! —

Despre conventiunea nóstra cu Romanía.

Cine a petrecutu cu atentiune desbaterile de peste Laita, prin cluburi, comisiuni, diarie, asupra momentului si interesului Conventiunei vamali si comerciale dintre Austro-Ungaria si Romanía, n'a potutu se nu se convinga pe deplin, ca acésta conventiune este cátu se póte

de antepateca domnilorou nemti austriaci. Nici una unica voce nu s'a aflu, carea se-i fie sciutu demustrá si aperiá utilitatea publica, „*pentru Monarchia*“; insusi guvernulu mereu a cautatu si cauta a se imbraca in secretu si prin acésta a face presiune asupra opiniunei publice.

Éta argumentele sumari si finali, ce respica astadi opiniunea publica din Viena, in contra conventiunei:

1. *Acésta Conventiune nu ofere comerciului austriacu nici unu folosu; — tractatele cu Turcia oferiau multu mai multu!*

2. *Acésta Conventiune este o manopera lui Bismark, carea ascunde unu planu politicu in contra Austriei.*

3. *Acésta Conventiune s'a inchiaiatu prin medilocirea influintiei magiare; domnii magiari s'au facutu medilocitorii planurilorou lui Bismark cu scopulu seu pentru conditiunea, ca se cáscige legatur'a drumurilorou de feru la Brasiovu, prin carea spera a-si salva de ruina totale linteile orientali si a resuflá intru cátu-va spre Oriente!*

Dupa aceste esperiintie, ce facuramu la acésta oca-siune, ne convingemu pe deplin, cumca nu ne-am insielatu, candu din capulu loculu am dechiaratu Conventiunea romana de nedaunósa, ba intre imprejurári de multu folositoria intereselorou romane.

In fine notámu, ca dupa descoperirile ce se facu in unele foi, apoi in comisiunea economica a Casei representative de peste Laita, candu s'a facutu votarea finale asupra Conventiunei, mai antaiu s'au sprimatu 12 voturi pentru si 12 contra; s'a cerutu dupa aceea votare nominale, si numai asiá s'a primitu conventiunea cu 15 contra 9, pentru d'a se recomandá plenului, dar si aci unii s'au pronunciatu, ca nu renuncia dreptulu, d'a combate conventiunea in senatulu imperiale. —

O descoperire angla, forte prosta.

Deputatulu parlamentulu anglu, dlu *Butler-Johnstone*, caletorindu de curendu prin Oriente, publicá din Bucuresci o epistola, prin carea, quasi descoperindu unu mare secretu, acusa pre príncipele *Carolu de tradare a tierii sale*, insinuandu-i, cá in contielegere cu *Bismark*, acú la primavéra, are se caute céta cu Turculu, apoi se céra ajutoriulu Muscalulu cáruí in urmare se-i céda *Besarabia* si cu gu-rele Dunarii, ér la urma tier'a romanésca intréga, luandu-si elu catrafusele spre Germania, parasindu acea tiéra lui nesuferita!

Nici ca acésta hadaranta englesa n'am mai cetitu!

Noi conóscemu pre príncipele *Carolu* dintr' unu discursu de siepte patrarie de óra si din portarea sa de 10 ani, de asemenea am studiatu bine cursulu ideielorou lui *Bismark*. Acel'a póte se fie amagitu si sedusu, acésta póte se fie capabile de tóte pentru germanismu: nici unulu, nici altulu inse contra germanismulu, contra viitorulu germanu in Oriente. Apoi tocmai acésta li insinua numitulu ipo-condristu anglu!

Carolu, avemu convictiune, ca ar fi celu mai bunu romanu, deca nu l'ar seduce si instrainá unii Romani si nu l'ar influintia seu dóra chiar fortia cei din *Berlinu*; ér *Bismark* cátu va traí, si dupa elu urmasii sei, nici candu nu voru parasí politic'a, d'a ocupá Orientele — mai autain pentru comerciulu, apoi si pentru colonte Germaniei. Si dorere, tocmai in acésta tendintia jace periculu celu mare ce astadi apésa, ér mane póte se devina ucidiatoru Romanismuluí, si pentru carele *Romanimea* pururia trebuie se-si atientésca privirea si speranti'a spre *Apusu* si pururia se doreasca *Alianti'a Fraciei cu Russia!* Pentru carele in fine, Magiarii, deca ar mai avé unu picutiú de minte si prevedere, ar trebui iute se se desfaca din ghiarele politiceí berolinése si se se apropia, se se alipésca de poporale de o sórte cu ei din intru si din afara!

Vai noa; căci asiá se vede, că domnii ăr au amagitu pre Domnitoriu!

O depesia telegrafica din Viena ni spune că MSA Imperatorele nostru, petrecându domineca noptea la balulu industriariloru vienesi, la acea ocaziune s'a pronunțiatu asupra calamității financiare ce bantue Monarchia, ar fi reconoscutu marele reu și cu parere de reu ar fi observatu că totu nu începe a porni spre mai bine; dar apoi ar fi adausu — firesce spre mangaiarea sa și a publicului, — că: „afara de de Francia, in tota lumea ar fi asemenea!”

Acesta credință și resp. informațiune a Monarchului este absolutu falsa. In tota Europa, și chiar in tota lumea, nu se mai afla calamitate economica finantiaria cași a noastră, de cătu numai in Turcia. Nu mai e o a doua țiera, unde contributiunile se fie atātu de grele cași la noi și unde tocmai de aceea ele in asiá mesura se fie in restanția și se se incas-sedie prin forția, din capitalu, cași la noi; prin urmare, unde averea publica și privata atātu de cumplitu se fie devalvata, cași sub stepanirea dualistica a Pre luminatului nostru Imperatu și Rege!

Lipse, scaderi finantiarie orasionali au, da, mai multe țiere: dar calamitate cași noi nici chiar Spania cea de trei ani sangeranda in belu civile, ci numai pagan'a și tiran'a Turcia!

Si ce ne dore, ce ne face se suspinamu cu amaru — e, că avemu convicțiunea, cumca pre cătu timpu MSA, pre gratiosulu nostru Domnitoriu nu va sei și senti acest'a bine și deplinu, la vindecarea reului nici nu este a se cugetá!

De aceea noi repetimu:

Vai noa, că domnii, cum se vede, ăr au amagitu pre Domnitoriu! —

De la Diet'a Ungariei

n'avemu a reportá, de cătu că in dilele trecute se ocupá in Cas'a de diosu cu votarea unui proieptu de lege pentru manipulara dărilor publice; ăr in Cas'a de susu cu desbateră proieptulu de reforma municipală. Ai nostri, dar și alții pre pucinu se mai interesă de cele ce facu domnii in aceste adunări. Asiá este, candu unu parlamentu nu mai este in stare a desteptá in anime sporantie spre bine! —

Siuncuta-mare, fauru n. 1876.

Suntemu in carnelegi, candu tota lumea cerca desfetare in baluri și alte petreceri sociale; peste totu inse petrecerile se incopcia și cu precari scopuri filantropice, dedicandu-se acestora eventualele venitu curatu.

Audimu si cetimu prin gazete, că astufeliu se urma cam prin tote tienuturile locuite de Romani; in unele locuri se destina venitul eventuale pentru spriginirea institutiuniloru romanesci esestinti, in alte inse se incerca a se pune prin elu fundamentu la institutiuni noue, in favorea poporului nostru. E forte laudabile și demna de imitatu acesta directiune, căci in aceste tempuri triste, — candu poterea de statu nu vré se scie nemica de naintarea noastră in cultura, — vai ce multe trebuintie avemu si vai ce tare suntemu avisati se ne ingrigimu numai noi de viitorulu nostru! — Tocmai din asta consideratiune inse trebuie se ni tienemu de detorinția natiunale, a controlá in cătu si cum se urma acesta directiva mai alesu prin tienuturile, unde Romanii dupa tote imprejurările trebuie se se sentiesca acasa. Acestei detorinție ne sentiemu indetorati a satisfaca si noi prin aceste sire, firesce in cătu privesce tienutulu nostru.

Nu pôte fi nici o indoicla, că in tienutulu Siuncutei-mari noi Romanii suntemu cei ce

trebuie se ne sentim acasa; apoi de asemenea nu se pôte trage la irloicla, că pe la noi sunt forte pucine institutiuni pentru poporulu nostru, ăr cele pucine, ce avemu, de abia traiescu de astadi pe mare. Sandu astu-feliu lucrulu, se pote deci cu totu leptulu asteptá, ca se cercamu din tote potcile, a folosi tota ocaziunea intru a adunamediloce materiali ori pentru spriginirea institutiuniloru nostre essistinti, ori pentru crearea de institutiuni noue, binefacătoare poporului nostru. Si fiindu că ne aflamu in carnevalu, ar trebui asiá-dara se arangiamu și noi petreceri, a caroru venitu curatu se-lu destinamu scopuriloru romanesci.

Asiá ar trebui se fie; dorere inse, că in fapta lucrurile stau altu-cum. Chiar acú se aude pe la noi, că la 19 l. e. va se se arangedie si in Siuncuta nostra unu balu, dar venitul curatu dela acestu balu se fie destinatu nou infintiati societați de lectura magiare!!

Dar pentru Ddiu, asiá de bine se stee ore institutiunile nostre romanesci de pe aici si se avemu noi ore tote cele ce ni trebuiescu, încatu acú se ni vina prin minte se ne apucamu a ajutorá scopuri magiare, cari si asiá pre din destulu su-spriginite ce stepanii dilei, in mare parte totu din pung'a noastră?! Cu anima sfașiata trebuie se respundi, că dieu noi stamu forte reu cu tote institutiunile nostre și că vai ce multe și urgente lipse avemu; deci numai in slabitiunile nostre de a face placere strainiloru, ce ne sugruma, este de a se cercá caus'a, că ne pica prin minte se ajutoramu cu denarii nostri scopurile straine.

Ni e forte greu a calificá acestu pasiu dupa cum merita si a inferá pre initiatori dupa cum li s'ar cuveni: omenii se supera, daca li spuni adeverulu, ba inca si-iau dupa aceea preteste de a se confundá și mai tare si fora sfiicla in pecate contra ai loru sei. De aceea de astadata rogamu numai pe initiatori cei dintre ai nostri se-si puna man'a la anima și se cugete că la ce lucrulu si dau concursulu; ăr pentru a se poté mai cu usiuretate judecă acestu pasiu, aflamu inca de lipsa a mai insemná aci o imprejurare, ce forte multu va contribuá la priceperea, că cătu e de gresitu pasiulu omeniloru nostri, cari ambla se adune bani romanesci pentru sustinerea unei societați magiare aici in Siuncuta.

Inca dela 1867 s'a infintiatu aci in Siuncuta-mare o societate de lectura, care susta si astadi, dispunendu de o biblioteca insemnata, mai alesu inse opuri romanesci, donate prin prof. diu Berladulu Romantei, I. Popesculu, romanu Chioranu de nascere. Acesta societate a fost si este unu spinu in ochii anumitoru omeni de pe la noi, pentru că — lucru pre firescu — intre membrii ei au preponderatu totu de a un'a Romanii si asiá si protocoalele adunariloru s'au portatu totu in limb'a romana. Dar tocmai de aceea si numai din asta consideratiune ea a si trecut de unu cuibu de agitatiune daco-romana inaintea calviniloru de pe la noi, precum de asemenea a fost privita si prin unii multu fricosii mamaligari de ai nostri. De aci apoi cei-a totu croira la planuri si cercára dupa mediloce, ca se trantésca la pamentu acesta societate; in urma pasira pe facia energiosii nostri ne-amici, si in dilele trecute ei se constituira in o societate de lectura, magiara, in fruntea carei-a pusera pre dlu Nicolau Katona, barbatu iubitoriu si simpatecu cătra totu ce e romanu. Se li fie de bine, am trebui se dicemu, căci ei si asiá nu potu se se sustiena de sene si prin urmare noi totu remanemu cu societatea romanésca, carea vom sustiené-o cași pan' acilea; dar nu potemu se li dicemu asiá, de ora ce acesta societate a loru s'a infintiatu prin concursulu romaniloru si mai alesu numai din denari romanesci se va sustiené, dupa cum se vede că si acú se arangedia balu pentru a aduná bani romanesci spre sustinerea ei. Ast'a este ce ne dore si mai alesu că intre energiosii luptatori pen-

tru trantirea societați romane, prin infintiarea celei magiare, vedemu pre căti-va romanasi de ai nostri, teneri in cari puseramu bune sperantie pentru viitorulu nostru, căci in trecut se aretau forte zelosi romani, firesce pana ce au traitu si invetiatu cu prescure romanesci!

Astu-feliu standu lucrulu, atragemu atentiunea intielegintiei romane din tienutu asupra acestei imprejurări, si ne tienuramu de detorinția natiunale a aretá, că spre ce scopu vor fi chiamati prin anumiti omeni, ca se sucurga cu denarii loru. Va fi apoi treb'a carturariloru nostri se cumpenesca lucrulu si numai dupa ce si-au intrebatu mintea si anim'a, se respunda invitariloru ce li se vor face la unu balu, a carui venitu se destina unui scopu neromanu si tocmai pentru de a sugrumá o institutiune romanésca!! Credemu că carturarii poporului vor fi la naltimea misiunii loru. Apoi cei ce ar dori totusi se iee parte la petreceri: atunci arunce-se pan' la Lapusiulu-ungurescu, unde inca se arangedia unu balu romanescu la 19 l. e., dar a carui venitu curatu e destinatu scolei principali romane de acolo. Acestu scopu trebuie se-lu spriginimu, ăr prin absentarea noastră dela balulu cu scopu unguurescu se dămu de golu pe romanasi nostri, cari nu se sfiira a se ingagiá la acesta afacere ce in ultim'a analiza intentiunedia spulberarea unei institutiuni romane, ăr pe ruinele acestei-a redicarea altei-a straine.

Se invetiamu odata, fratiloru, a ni pretiut poterile si a le intrebuintia spre binele nostru. Numai atunci potemu contá la unu viitoriu ferice. —

† †

Varietati.

* (Lupii si totu lupii!) Turmele de lupi dejá au incunjuratu capital'a Ungariei si unii au si petrunsu in suburbiile Budei, aprópe se manance pre domni, pre acei domni, cari au desarmatu poporulu, prin marea contributiunea pusa pe pusce! — Adeca de vr'o 10 dile se respandesce scirea, că muntii din dosulu Budei ar fi plini de lupi si in unele nopti mai multi s'ar fi cutesatu pana in suburbea Christinei, facendu daune si respandindu frica mare! Municipalitateca Budapestei deci a fost arangiatu o venatóre generale pe dominec'a trecuta, dar oficiale siivanali reportara, că in urm'a infricosiatei ninsori din dilele trecute, in muntii Budei ometulu este de peste unu metru si asiá dara acele locuri sunt nepenetrabili. Astfeliu venetorea s'a amenatu si periculu d'a ne mancă lupii in Capital'a magiara — sustá! —

** (Ierna grea.) Precandu din pãrtile de diosu ale țerii, anume din ale Transilvanței, ni se repórta, că timpulu începe a se defaco de primavéra si néu'a s'a topitu: noi aici, anume dela Tisa încóci, suntemu innoioliti de cea mai aspra ierna. De vr'o 10 dile încóci atát'a neua a cadiutu, in cătu comunicatiunile nu numai pre liniile ferate si pre sio-sele, dar chiar si pre stratele capitetei au devenitu anevoia, ăr frigulu — noptea mai vertosu, se urca pe la 10 gr. de ghiatia! Acest'a face a fi cautate bine lemnele si carbunii. —

** (Hymen.) Alesulu parochu in Beregsau, comit. Temesiului, dlu Bugariu din Banat-Comlosiu, si-a luat de socia pre amabil'a fiica Olga a preotulu Constantinu Ispanescu din Secusigiu, o eleva escelente a docentelului Margineantiu de acolo, de buna senna calificata d'a intemeia fericirea unui barbatu si a unei familie onorabile. Ddiu se ajute! —

** (Hymen.) Traianu B. Metianu, candid. de preotu din Zernesci in Trnia, si-a incredintiatu de socia pre domnișora Maria Enfrosina I. Tipeiu din Sas-sebesiu si cununa se va celebrá dominec'a venitoria.